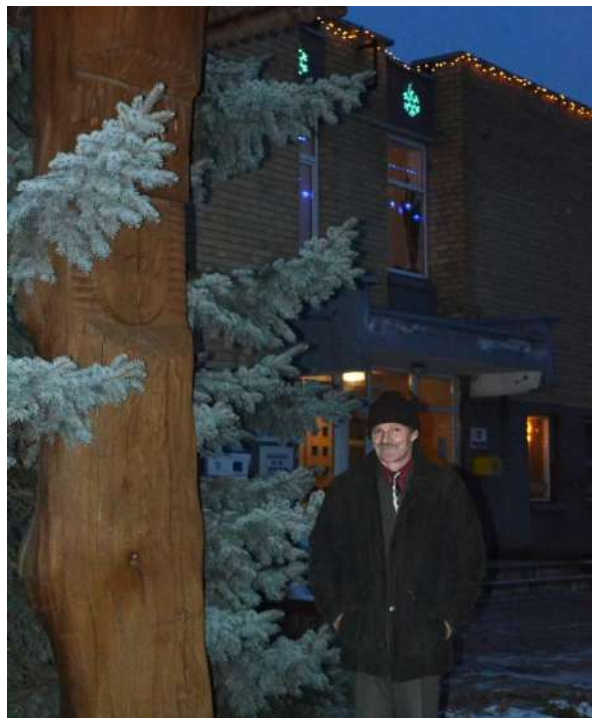

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2014 gruodis Nr.68

Metų sandūroje mes sveriamo ir peržiūrime vertybes, darbus, nuomones lyg grūdus aruoduose, tarsi norėdami numatyti ateinančių metų derlių...

Tegu būna pilni Jūsų namai skalsos ir santarvės, laimės ir pakantumo, o Jūsų širdys meilės, džiaugsmo ir vilties.

Gražių, prasmingų ir laimingų 2015-ųjų metų!

Seniūnas **Alvydas Danauskas**

Gruodžio mėnesio jubiliejai. Sveikiname!

60 metų sukanka tauragniškiui **Rimui Jackūnui** ir **Algimantui Vaškeliui** iš Tauragnų kaimo;

70 metų jubiliejų švenčia tauragniškiei **Povilas Gimbutis** ir **Jonas Šuminas**;

75 metų sukaktį švenčia tauragniškis **Antanas Alekna**, **Jonas Bartašiūnas** iš Vidžiūnų kaimo ir **Janina Gaivenienė** iš Maleckažemio;

80 metų sukanka tauragniškiams **Valerijai Balsienei**, **Jonui Gimbučiui** ir **Kaziui Vytautui Bartašiūnui** iš Šeimaties;

Sveikindama visus su artėjančiomis šventėmis, noriu pasidalinti trumpučiu Bruno Ferrero pasakojimu.

Karalius gavo dovanų du sakalo jauniklius ir tuoj pat juos perdavė prižiūrėtoji dresuoti. Po kelių mėnesių prižiūrėtojas pranešė karaliui, kad vienas sakalas jau puikiai išdresuotas, bet antrasis keistai elgiasi, galbūt serga kokia reta liga, nes niekas neįstengia jo nuginti nuo medžio šakos, ant kurios atsitūpė pačią pirmą dieną.

Karalius sukvietė veterinarus, gydytojus ir visų sričių žinovus, tačiau nė vienam nepavyko priversti sakalą skristi. Pro savo apartamentų langus valdovas galėjo matyti paukštį, dieną ir naktį sustingusį ant medžio šakos. Galiausiai kreipėsi į visus pavaldinius, kad šie padėtų išspręsti problemą.

Kitą rytą karalius pažvelgė pro langą ir apstulbo išvydęs tarp parko medžių išdidžiai sklendžiantį sakalą.

– Atveskite man šio stebuklo autorių, – paliepė. Netrukus jam pristatė jauną valstietį.

– Tu privertei sakalą skristi? Kaip tą padarei? Gal esi burtininkas? – karalius nesitvėrė smalsumu.

Susidrovėjęs, tačiau laimingas jaunuolis paaiškino: – Tai nebuvo sunku, jūsų didenybe. Aš paprasčiausiai nukirtau šaką. Sakalas suvokė turįs sparnus ir nuskrido.

Taip ir mes kartais nesuvokiame, kad turime sparnus. Gerai, jeigu atsiranda žmogus, kuris nukerta šaką. Tai ir mano palinkėjimai Naujuosius metus pasitinkant – nebijokime skristi.

Danguolė Grabauskienė, bendruomenės pirmininkė

85 metų sukaktį švenčia tauragniškęs **Teklė Rukšėnienė** ir **Jadvyga Gutkinienė**;

90 metų sukanka tauragniškei **Elenai Musteikienei**;

100 metų jubiliejų švenčia **Ona Štarienė** iš Gegūniškio viensėdžio.

KVIEČIAME

Gruodžio 26 dieną 18 val. į Kalėdinę vakaronę. Jūsų laukęs Kalėdų senelis su dovanomis-loterija (visi bilietai laimingi). Savo programą parodys Tauragnų kaimo kapela. Visi, atėję į vakaronę, gausite naują Tauragnų kalendorių. Ant stalų pasidėsime tai, ką atsinešime. **Laukiame visų**, norinčių pabūti kartu, pasidžiaugti, pasilinksinti ir gerai praleisti laiką.

Valda Žeblienė

Kam ruduo visus sukviatė čia mus...

1959 metų lapkričio mėnesį duris atvėrė nauji Tauragnų kultūros namai, tapę kultūros židiniu ilgiems dešimtmečiams. Nepastebimai prabėgo 55 metai. Ir vėl, kaip anais laikais, apie kultūros namus beveik visus metus burzgė technika, darbavosi statybininkai. Savo jubiliejų pastatas pasitiko atjaunėjęs: gražiai nudažytos sienos, visur sudėti plastikiniai langai ir durys, pastatyta nauja tvora. Kieme įrengtas modernus stadionas. Trinkelėmis iškloti takai. Seniūnija tvarko malkinę ir ūkinį pastatą. Taigi į atjaunėjusius kultūros namus lapkričio 14 dienos vakarą rinkosi buvę ir dabartiniai kultūros darbuotojai, saviveiklininkai, svečiai ir mūsų ištikimi žiūrovai. Kad susirinkusieji ilgam prisimintų, į kokių jubiliejų jie atvyko, foje prie durų stovėjo du didžiuliai penketukai, papuošti balionais.

Ant prisiminimų suolelio sėdėjo **Petras Kazickas, Irena Eidžiulienė, Apolonija Marčiulionienė ir Bronius Slapšys**

ir **Jonas Belopetravičius, Tamara Vanagaitė, Janina Augulytė**

Pirmokė Raminta šventę pradėjo dainele apie rudenį, jo spalvas, apie vėją, nešiojantį laiškus. Jai pritarė kultūros namų moterų ansamblis. Šventės vedėjai, kultūrinių renginių organizatorei Danguolei jos įteikė vėjo išnešiotus laiškus.

Pirmiausiai buvo perskaitytas laiškas, kuriame buvo kalba-

ma apie kultūros namų atidarymą 1959 metais, apie dirbusius darbuotojus. Scenoje stovėjo prisiminimų suolelis, ant kurio susėsti buvo pakviesti Irena Eidžiulienė, Apolonija Marčiulionienė, Petras Kazickas ir Bronius Slapšys. A. Marčiulionienė pasidalijo prisiminimais apie tuos laikus, kai vadovavo šokių rateliui. Jame šokti buvo prestižo reikalas. Ne kiekvienas į jį patekdavo. Ji geru žodžiu paminėjo poetą Teofilį Tilvytį, kuris labai rūpinosi Tauragnų kultūros namų statyba. Jo atminimas buvo pagerbtas tylos minute. I. Eidžiulienė, P. Kazickas ir B. Slapšys kultūros namuose dainuoja nuo pat jų atidarymo iki šiol. Tai mūsų scenos veteranai. Kartu su jais Senjorų ansamblis padainavo nuostabią dainą apie jaunystę, kuri taip trumpa gyvenimo kely...

Šventės vedančioji perskaitė antrąjį laišką, kuris apėmė 1970-1980 metų laikotarpį. Ant prisiminimų suoliuko prisėdo Janina Augulytė, Tamara Vanagaitė ir Jonas Belopetravičius. Šioje scenoje jie pradėjo dainuoti ir vaidinti 1974–76 metais, kai atvyko mokytojauti į Tauragnų vidurinę mokyklą. Prisiminimais pasidalijo T. Vanagaitė ir J. Augulytė. Tais laikais kultūros namuose grojo ir kapela. Tad šį vakarą dabartinė kapela sugrojo linksmą dainą apie ridikėlį ir roputę. Danguolė pasidžiaugė, kad į kapelą atėjo jaunas šaunus vaikinukas Žilvinas Gaižauskas, grojantis akordeonu ir dainuojantis. Jis iškart pritapo prie kolektyvo.

Trečiajame laiške buvo kalbama apie 1980-2000 metus, kada kadrų kaitos beveik nebuvo. Ant prisiminimų suolelio sėdo buvę darbuotojai: Vanda ir Vygantas Varneckai, Audronė Ramanauskienė ir Erika Mikulėnaitė-Ruzgienė. Vygantas paskaitė savo naujus eilėraščius, skirtus kultūros namų jubiliejui, pasidalijo prisiminimais, pasidžiaugė, kad buvo daug vaidinta, dalyvauta įvairiuose konkursuose, gauti meno žymūnų vardai.

Ilgiausiai Tauragnuose dirbo **Vanda ir Vygantas Varneckai, Audronė Ramanauskienė ir Erika Ruzgienė**

Ant prisiminimų suolelio **Jūratė Šinkūnienė, Ligita Balčiūnienė, Vilma Valienė ir Loreta Juškėnienė**

Vanda ir Erika taip pat pasidalijo savo prisiminimais. Mažieji „Mokiuko“ artistai suvaidino nuotaikingą veikaliuką „Miško siuvykla“. Žiūrovai jiems negailėjo plojimų. Teatro režisierė Loreta Juškėnienė 75-erių metų jubiliejaus proga pasveikino Joną Belopetravičių, Tauragnų scenoje vaidinantį jau 40 metų.

Pagaliau buvo atplėštas pats ploniausias laiškas – tai dabartis, XXI amžius. Metraštis dar tik rašomas ir ant prisiminimų suolelio prisėdusiųjų veidai labai gerai pažįstami. Tai Jūratė Šinkūnienė, Ligita Balčiūnienė, Vilma Valienė ir Loreta Juškėnienė.

Jūratė pasidalijo prisiminimais apie renginius, kurie tapo tradiciniais, apie išvykas į Klykių ir Sėlės kaimus.

Kai moterų ansamblis sudainavo dainą „Senam parke“, kultūrinių renginių organizatorė paskelbė naujieną – suteikiamas vardas jau gerokai užtelėjusiam (septyneri metai) moterų ansamblui. Į sceną buvo pakviesti krikšto tėvai: seniūnas Alvydas Danauskas ir Utenos kultūros centro direktorė Asta Motuzienė. Moterų vokaliniam ansamblui suteiktas vardas – „Gelmė“. Krikšto tėvas Alvydas pasakė,

kad tai asocijuojasi su giliausiu Tauragno ežeru ir iš širdies gelmės plaukiančiomis dainomis. Krikštamotė padovanojo tautodailininkų gamintą švilpuką, kad krikšto tėvui būtų lengviau sugaudyti ansamblietes. Bendruomenės pirmininkė visoms dainininkėms padovanojo karolių, sakė, kad jie iš perlių, kurie rasti Tauragno ežero gelmė. „Pakrikštytas“ ansamblis ir padainavo dainą apie ežerėlį ir jo gelmes.

Tylos minute buvo pagerbtas jau Anapilin išėjusių kultūros namų darbuotojų ir saviveiklininkų atminimas.

Atėjo laikas ir sveikinimams. Į sceną lipo svečiai su dovanomis. Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Zita Ringelevičienė perdavė sveikinimą ir dovaną nuo Seimo narės Mildos Petrauskienės ir mero Alvydo Katino. Sveikino Utenos kultūros centro direktorė Asta Motuzienė ir pavaduotoja Regina Katinaitė-Lumpickienė, savivaldybės kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackevičienė. UKC padėkos buvo įteiktos ilgamečiams kultūros darbuotojams: Vandai ir Vygantui Varneckams, Audronei Ramanauskienei, ilgamečiams dainininkams: Irenai Eidžiulienai, Janinai Augulytei, Tamarai

Ansamblio krikstatėviai: UKC direktorė **Asta Motuzienė** ir seniūnas **Alvydas Danauskas**

Vanagaitei, Broniui Slapšiui, Petriui Kazickui ir teatralui Jonui Belopetravičiui.

Dar sykį į sceną lipo Vanda su Vygantu, Audronė ir Erika. Jie irgi įteikė dovanas, o Vygantas perskaitė dar vieną savo eilėraštį. Kultūros skyriaus darbuotojus taip pat sveikino Tauragnų seniūnas Alvydas Danauskas, bibliotekininkė Nijolė Šuminienė, muziejininkė Gražina Grašienė, seniūnaitė Giedrė Tubelienė, Janė Šinkūnienė.

Pasibaigus sveikinimams į sceną buvo pakviesti svečiai iš Ignalinos KC – vokalinis ansamblis „Iš širdies“. Visiems žiūrovams labai patiko jų atliekamos dainos, ypač „Aleliuja“. Atrodė, klausytum ir klausytum, niekada nepabostų.

Šventė baigėsi smagiu pasibuvimu. Džiugu, kad bėgant laikui ir keičiantis valdžioms, mūsų kultūros namai, dabar vadinami skyriumi, gyvuoja. Dainuojam, vaidinam, grojam, ruošiam įvairius renginius, turim savo ištikimus žiūrovus. Mums nebaisios jokios permainos, nes esam darnus, susiklausęs kolektyvas.

Sveikina savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja **Zita Ringelevičienė** ir kultūros skyriaus vyr. specialistė **Zita Mackevičienė**

Tęsiame pasakojimus apie mūsų kaimus. Vaišnoriškės

Vaišnoriškė – kaimas 17 km nuo Tauragnų, 33 km nuo Utenos. 1984 m. – 10, 1998 m. – 8 gyventojai.

2000 m. – 2 ūkiai (5 gyv.). Gyveno Angelės Kliukienės (1) ir Juozo Šumino (4) šeimos. Yra XIX–XX a.pab. keturių sodybų etnografinis kaimas, išlaikęs senąją kaimo užstatymo struktūrą. 2014 m., Tauragnų seniūnijos duomenimis, gyvenamąją vietą kaime deklaruoja tik du asmenys – Julija Šuminienė ir Rimantas Šuminas.

Bronė Juknevičienė

Labiausiai pasiilgstu gaidžių giedojimo...

Koks gražus kelias iki Vaišnoriškės! Iš pradžių palei Tauragno ežerą, už Daunorių jau kelias siaurėja, prasideda giria. Net šiek tiek nejauku, nes keliu – jokio judėjimo. Dar truputėlis – ir pasimato Būkos upė. Čia pat ir Vaišnoriškė. Pervažiuoji (bet labiau

norisi pereiti) per tiltą ir patenki į nuostabaus grožio ir ramybės kaimą. Tiesa, vasaromis čia žmonių daugiau, nes kaimą mėgsta poilsiautojai, todėl nesistebi spalvotom pavėsinėm ir baidarėm, bet net ir jie netrukdo vaikščioti, gėrėtis, klausytis upės ir miško garsų. Vienintelė nuolatinė Vaišnoriškės gyventoja **Julija Šuminienė** (Žilėnaitė), gimusi 1938 metais, nuo to ir pradėjo – nuo kaimo garsų ir kvapų...

„Maloniausias prisiminimas – gaidžių giedojimas, rytais – dalgio plakimas. Ir duonos kvapas – visada žinai, kuriuos namuos duoną kepa... Dabar to nebėra, tik žoliapjovių burzgimas šeštadienio rytais. Tiesa, už Būkos dar girdisi, kaip gieda vienas gaidys, tas giedojimas iš toli sklinda. Rudenį per daug tylos, net spengia. Esu kaip liūdna vieniša varna, nešanti savo kryžių, ir mano gyvenimas prabėgo kaip ta Būka.

Esu kilusi iš Ginučių kaimo, 1958 m. liepos 19 d. atitekėjau į šitą kaimą už Šumino Juozo. Vestuvės buvo labai paprastos, be trankių iškilmų. Palydėjo tėvai, dėdė, brolis armijoje buvo, kitas brolis tik devynerių metų. Tai tokios ir palydėtuvės. Žuvies, žinau, buvo ant stalo, išėjau miškan, mėlynių pasirinkau, mamytė išvirė uogienės. Mamytė labai sirgo, anksti mirė, 46 metų – jau tada ligonis buvo. Mamytė labai norėjo, kad susikurčiau gyvenimą, sakė, kad, jei jau patinka tas Šuminas, nors žinosiu, kad tu jau išėjai. Tėvas pamotę parvedė, tokią negerą. Brolis labai labai kentėjo, pas mane atvažiuodavo, aš jį globojau, mama jam buvau. Su vyru susipažinau šokiuos Ginučių kaime. Kieno namas didesnis, o žmogus geraširdis, dar savo jaunimo turi, tai leisdavo šokti. Draugystė tęsėsi pusantrų metų. Juozas vyresnis buvo

Julija Žilėnaitė-Šuminienė (16 metų)

septyneriais metais, toks *nešpėtnas*, šokt gerai mokėjo, didžiaakis, rudaakis. Kaip vyresnis, tai ir kombinavo. Draugams sakė, kad mane užsiaugins. Tada man ir 16 nebuvo, kai pirmąkart šokau. Suaugesni kaimo bernai sakydavo, kad mes dar ne mergos, piemenės, dar karvių neatganėm. Tai ir kritau jam į akį. Kitą kartą susitikom, kai man jau buvo 18. Niekada nesigraudenau, geras žmogus buvo, darbštus. Ir mane, ir vaikus labai mylėjo. Nugyvenom lygiai 55 ir pusę metų.

Šis kaimas buvo be vaikų, dvi šeimos bevaikės gyveno. Trečia sodyba – našlys trečiu kartu *ženotas*. Nei jokio jaunimo nebuvo. Tėvai sakė, neduok dieve, ir tu vaikų neturėsi. Kolūkio nebuvo, visą laiką buvo miškų ūkis. Laukus matuodavo rudenį, matuodavo pavasarį. Gal jie susitraukia? Nežinau, koks čia protas taip nutarė.

Sodyboj buvo pirtis, ūkiniai pastatai, svirnelis jau prie pabaigos, lauko virtuvė, ją pasistatėm vėliau, malkinė, rūsys, šulinys buvo medinis. Namas buvo nemažas, dviejų galų, netvarkytas, bet ant galvos nelyja – tai ir gyvena žmogus. Pradėjom remontuoti savo jėgom. Vyras mokėjo daug darbų. Medis tada buvo aukso vertės. Reikėjo gauti paskyrą, kitaip gi niekaip. Paskyrą gavom, kai vyras perėjo dirbti į Ignalinos miškų ūkį.

Laikėm dvi karves, nors ir negalima. Reikėjo pragyvent, ganyklos

miškuose. Žemės čia trūko, tai ir Vyžiuos buvom gavę sklypelį.

Pirtį kūrėdavom kas šeštadienį. Pirtį turėjom tik mes ir dar viena šeima. Ateidavo kaimynai. Negi vienas prausies, kai kiti neturi.

Svirne sukabindavom išrūkytą mėsą, nes grūdų jau nebuvo, o dabar ten vaikai miega. Kluono aš jau neatsimenu, kai atėjau, buvo jau sugriuvęs, likę tik pamatai. Vieta išlikus, galima statyt, tik niekam jau nereikia.

Suolas ir stalai, sukalti iš lentų, dar spintutė, *etažerė* – va ir visi baldai. Užulaidos iš marlės, kad nebuvo kitokių. Paskui aš jau nusimezgiau vaikus supdama. Norėjau, kad būtų gražiau. *Paduškos* atsineštinės, plunksninės, *kaldros* namie pasiūtos. Dėdavo ar ne vilnos ir labai labai tankiai susiūdavo, gal kas gaudavo ir medvilnės. Aš pati jau neaudžiau. Audė kaimynystėj, tai nusipirkdavau. Dar ir dabar turiu austinių. Aš jau ir neverpia. Nebe tie laikai, jau pokaris buvo. Spintutės ir etažerė papuoštos karpiniais. Ir virš langų išsigalvojau užtiest. Vyras girdavo: „Na, ir gražiai padarei!“ Aš daug siuvinėjau, staltieses, takelius išsisiuvinėjau. Atėjus neradau gėlių darželio, gal kada ir buvo, bet aš neradau. Ne visi darželius turėjo, darbų gi pilna būdavo. Aš kai atėjau, tai vis po rūtą, po rūtą, ir atsirado darželis. Pirmiausia pasisodinau bijūnų, diemedį.

Drabužiai, apavas jau iš parduotuvės. Kaime guminiai batai, bažnyčion ar kur išvažiuot turėjom vieną eilę. Tai ne dabar. Vaikai privežė, kur man juos dėt? Man tiek nereikia. Ligų didelių nebuvo, nesirgom nei patys, nei vaikai. Jei pakosti, tai medaus, pieno iššutini, avietienės, liepžiedžių. Pati prisirinkdavau, vėliau jau vaikai. Dujinę viryklę pirmą įsigijom tik 1971 m., kai atvežė, pastatė, aš dar bijojau ugnį uždegt. Lygintuvai žarijom. Prisimenu, ir naudojau, kol elektros nebuvo. Paklodės lininės ir užvalkalai, tai tik kočiodavau, net dunda. Linui kočėlas labai geras daiktas, tik blizga, net raštai visai kitokie. Turiu lininį rankšluostį, gal dar močiutės, bet lygintuvu išlyginus visai ne tas.

Žmonės augino viską, tikriausiai sėjo ir linų, ir kanapių. Kuo gi rengdavos? Aišku, kad austiniais, kol kitokių nebūdavo. Ir verpdavo, ir ausdavo, ir siūdavo moterys pačios. Viena močiutė, gal 1902 metų gimimo, labai tvarkinga, nuoširdi, kanapių pasisėdavo tarp bulvių, sakė, jai reikia raiščiam. Prisi-

Vaisnoriškės kaimo jaunimas, 1950 m.

menu ją, balta skarele apsigaubusią. Ypač po pirties ji man graži būdavo, pasakodavo ir pasakodavo. Skarelė išlyginta, nė raukšlės.

Šitam kaime bites laikydavo. Aviliai pačių daryti. Mes neilgai turėjom, nespėdavom per darbus. Man vaikai, jam darbas. Nemokėjom mes su jom draugaut.

Per šventes mūsų kaime (Ginučiuos) vaikų prie stalo nesodindavo. Arba išeidavom, arba ant pečiaus sėdėdavom. Vaišinas, o mums ant pečiaus paduoda. Nėra čia ko žiopso, sakydavo. Dėdė gyveno čia pat, už upės. Kai susitikdavo, kalbėdavo visą dieną, atrodo, kaip iš Paryžiaus atvažiavęs. Dėdė turėdavo žąsų, dovanų atnešdavo po didelį kiaušinį. Oho, kokia dovana būdavo! Prieš Velykas išsivalydavom visus kampus. Dažydavom šieną, pirkinių jokių dažų nepirkdavom, nes bus netikra. Šventės būdavo tikros, jei Velykos – tai tris dienas švėsdavo. Sekmadienį iki pietų jokių darbų, net išeit niekur neleisdavo. Poterius kalbėk, tėtė liepdavo, bet po kaimą niekur.

Kai atitekėjau į Vaišnoriškę, radau pirkaitę ant sienos kabančią tokią lenktą eglės šaką, vyro tėvas pagal ją spėdavo orus. Gal ji kaip pakrypdavo ar susiglausdavo, gal lietų pranašavo. Neįsiminiau tada. Gailiu dabar, kad jos neišsaugojom. Mes gi puolėm viską naujai pertvarkyti. Atėjus radau kačergas, pušinę išvalyt pelenam, ližes, sietus, statines, kaip ir kiekvienoj pirkioj. Duoną mokėjau kepti, skanią iškepdavau. Mane nuo 12 metų jau mokė kepti. Tėtė padėdavo minkyti, ant ližės į pečių pašaudavo, aš dar nepakeldavau. Tėtė žinojo, kiek malkų pakrauti, kiek laiko kepti. Beržines malkas *čėdydavo* tik pečiui. Kepdavau 5 kepalus, užtekėdavo bent dviem savaitėm. Išsikepdavau ir pagranduką. Argi dabar yra tokios duonos? Kad ir brangiausia, bet skonio joje nėra. Duonos kvapą ir dabar jaučiu. Ir atsigavėjusių varpų gaudesį, atrodo, girdžiu. Mamytė liepdavo žegnotis ir skaičiuoti, kiek kartų suskambės varpai. Žmonės buvo tokie geri, jokio pavydo, šmeižto ar apkalbų. Šitame kaime žmonės man pasirodė šalti. Gal kad aš turėjau daug vaikų (augo trys sūnūs ir dukra), gal pavydėjo. Ateidavo tokia kaimynė Paulina, sakydavo, oi, kaip tau, Julia, gerai, kad tu vaikų turi. Ir apsverkdavo... Ir mylėjo mano vaikus”.

Nelabai seniai vėl buvau nuvažiavusi į šitą kaimą. Buvo pasnigta, visur neliesta baltuma. Julija Šuminienė sakė, kad jau ir to gaidžio rytais nebegirdėti, uždarytas. Ir taip iki kitų metų pavasario, kai bent savaitgaliais atgis kaimas. Tik kiek jame bus tų, kuriems Vaišnoriškė tikrai rūpės?

Aldona Tartilienė

Konkursui „Sveikatos fiesta 2014“ pasibaigus

Praėjusiais metais Tauragnų mokyklėlės mokiniai, mokytoja ir aktyvesnės mamos daug dėmesio skyrė sveikatai ir sveikam gyvenimo būdai, todėl dalyvavome respublikiniame sveikatos ugdymo veiklų konkurse „Sveikatos fiesta 2014“ ir apie savo veiklą visiems papasakojome. Konkursą organizavo Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras, kuris prieš pora mėnesių paskelbė, kad būtent tauragniškiei atrinkti tarp geriausių ir lapkričio mėnesį kviečiami į Vilnių, Švietimo ir mokslo ministeriją, kur bus iškilmingai apdovanoti. Paprašė ir prisistatymą paruošti.

Tai štai – lapkričio 19 d. mokiniai, kelios mamos ir aš, mokytoja, nukeliavome į Vilnių, Švietimo ir mokslo ministeriją. Mūsų pasirodymas ir paruoštas prisistatymas-pasveikinimas buvo svarbios tądien ten vykusios konferencijos „Palankių sveikatai įgūdžių ugdymo patirtis ir gyvenimo kokybė“ atidarymo dalis. Konferencijos dalyvius sveikindama Švietimo ir mokslo viceministrė dr. Natalja Istomina pasidžiaugė, kad paminėdama Vaikų sveikatos metus, Švietimo ir mokslo ministerija sėkmingai priėmė iššūkius ir įgyvendino įvairiausius projektus, kuriais siekta pagerinti šalies vaikų sveikatos ugdymą. Viceministrė dalyviams palinkėjo, kad konferencijos metu gauta informacija virstų ne tik žiniomis, bet ir veikloje būtinais įgūdžiais. Manau, kad ir iš mūsų konferencijos dalyviai gavo žinių – mes jiems Tauragnus parodėm, tarmiškai prasmingų pasakojimų pripasakojom, gerų, šiltų emocijų padovanojom. Už tai gavome net dvi padėkas. Viena jų skirta mokiniams ir visam mokyklos kolektyvui - „Utenos Kraštonos progimnazijos Tauragnų Eugenijos Šimkūnaitės skyriaus kolektyvui, nuotaikingai pasveikinusiam konferencijos „Palankių sveikatai įgū-

Keliavome traukiniu

įgūdžių ugdymo patirtis ir gyvenimo kokybė“ dalyvius“. Kita – mokytojai – „Už sveikatinimo idėjas ir kūrybinius darbus rengiant mokinius Vaikų sveikatos metų veiklą įgyvendinimui“. Tai padėka nuo Švietimo ir mokslo ministro prof. Dainiaus Pavalkio. Be padėkų, gavome ir dovanų.

O kad jau į sostinę buvome pakviesti, tai dar ir smagią ekskursiją po Vilnių susiorganizavome. Mokiniai dar niekad prieš tai nebuvo planetariume – dabar mes jau visi žinome, kokia yra Žemė: forma, dydis, spalva. Kaip ji laikosi? Kodėl būna diena ir naktis, žiema ir vasara? Kaip atrodo Žemę supanti erdvė ir jos žvaigždėtas dangus. Kokie yra metų laikai

ir jų spalvos kitose Saulės planetose. Mes pirmą kartą visi drauge keliavome traukiniu, lankėmės Vilniaus oro uoste ir užvertę galvas stebėjome, kaip kyla lėktuvai. Vaikštinėjome po žiemai besiruošiantį didmiesčio senamiestį.

Už palydą ir pagalbą kelionėje ačiū Ados, Aivaro, Ramintos mamoms. Ir vėl pilni įspūdžių, laimingi grįžome namo. Pažadame ir toliau kuo sveikiau gyventi.

Apie renginius trumpai

(informacija Danguolės Grabauskienės)

Lapkričio 22 dieną Stučių kaime, prie stogastulpio, žyminčio Lietuvos karinio ir valstybės veikėjo, Lietuvos kariuomenės brigados generolo Kazio Musteikio (1894 m. lapkričio 22 d. Stučiuose – 1977 m. birželio 6 d. Čikagoje) gimtojo namo vietą, vyko minėjimas, skirtas K. Musteikio 120-osioms metinėms paminėti. Renginį pradėjo seniūnas Alvydas Danauskas. Išsamų pranešimą apie generolo gyvenimą ir veiklą skaitė tauragniškę istorikė Bronislava Juknevičienė.

K. Musteikio atminimas buvo pagerbtas tylos minute ir Krašto apsaugos savanorių salvėmis. Sodybos vietoje vyriausias kaimo gyventojas Jonas Vaišnoras ir seniūnas Alvydas Danauskas pasodino ąžuoliuką. Skambėjo UKC Tauragnų skyriaus moterų ansamblio atliekamos patriotinės dainos.

Po renginio visi vaišinosi Utenos apskrities šaulių 9-osios rinktinės išvirta grikių koše ir kvapnia arbata. O skaniais pyragėliais visus vaišino Stučių kaimo gyventojas Bronė Skliaustienė.

Renginio rėmėjas – kraštiečiai Algis Trinkūnas ir jo vadovaujama įmonė „Agrenta“.

Sodybos vietoje augs ąžuoliukas

Bronė Skliaustienė vaišino visus susirinkusius

Šaulių eiseną

Gruodžio 5 dieną Tauragnų kultūros namuose buvo pristatytas projektas „Aukštaitijos regiono etnografiniai kaimai“, kurį parengė Šv. Kazimiero ordino Utenos apskrities komitė (komitė Zita Mackevičienė), finansavo Lietuvos kultūros taryba, o informaciją parengė Tauragnų krašto bendruomenės žmonės, geriausiai pažįstantys tų kaimų savastį ir gyvenimus.

Surinkta medžiaga apie penkis etnografinius kaimus, esančius Tauragnų seniūnijoje: Strazdų, Šiaudiniškio, Šuminų, Vaišnorishkės, Varniškių. Užrašyti pasakojimai apie ten dar gyvenančius ir gyvenusius žmones, gamtos ir kultūros paveldo objektus,

architektūrą, tautosaką, surinktos to krašto darbų ir švenčių fotonuotraukos, kaimai nufotografuoti iš paukščio skrydžio.

Mintimis, kaip sekėsi rinkti medžiagą, bendrauti su žmonėmis pasidalino Danguolė Grabauskienė, Bronė Juknevičienė, Nijolė Šuminienė. Susirinkusiems buvo parodyta dalis surinktos medžiagos. Mintimis apie etnografinių kaimų dabartį pasidalino ir Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko Gamtos skyriaus vyriausiasis specialistas Bronius Šablevičius.

Šv. Kazimiero ordino Utenos apskrities komtūrija parašė projektą knygelės leidybai ir tikimasi, kad knygelė dienos šviesą išvys 2015 metams, kurie kaip tik yra paskelbti Etnografinių regionų metais.

Kitas projektas, pristatytas tą dieną – „Mes – gamtos vaikai. Iš naujo atraskime gimtąjį kraštą“. Jį pristatė seniūnas Alvydas Danauskas. Kalbėjo biologas, gamtininkas, publicistas, biomedicinos mokslų daktaras Bronius Šablevičius. Jaunieji gamtininkai Kęstutis Danauskas ir Mindaugas Ilčiukas skaitė paskaitą „Inkilai ir jų gyventojai“ bei pravedė konkursą „Atspėk paukščių balsus“. Žiūrovai aktyviai dalyvavo ir buvo apdovanoti saldžiais prizais. Susirinkusiems buvo padalinti spalvoti lankstinukai „Uoksiniai paukščiai ir jų namai“, kuriuose pa-

teikta surinkta medžiaga apie smulkiuosius bei stambiuosius uoksinius paukščius, jų inkilus. Projektą finansavo Utenos rajono savivaldybė.

Pasakoja **Kęstutis Danauskas**

Gruodžio 5 dieną miestelio centre vyko Eglučių įžiebimo šventė. Eglutės šventėms papuošė seniūnijos, pašto, kultūros namų, bibliotekos, muziejaus darbuotojos, Tauragnų bendruomenė, taip pat tauragniškę Janė Šinkūnienė, Daiva Znebienė ir Tauragnų seniūnaitė Giedrė Tubelienė. Su artėjančiomis šventėmis visus sveikino seniūnas Alvydas Danauskas, grojo Tauragnų kapela, dainavo moterų ansamblis.

Išvykos

Lapkričio 15 d. Utenos KC Tauragnų skyriaus kaimo kapela (vadovė Vilma Valienė) svečių teisėmis dalyvavo Juodupėje (Rokiškio r.) vykusioje rajono vokalinių ansamblių šventėje-konkurse „Atsiliepi tu manoj dainoj“.

Lapkričio mėn. 23 d. Tauragnų mėgėjų teatras „Mokas“ dalyvavo XXII Lietuvos suaugusiųjų mėgėjų teatrų apžiūroje-šventėje „Atspindžiai“, kuri vyko Pasvalyje. Parodė spektaklį pagal A. Miškinį „Pasakojimas apie kaimišką meilę“. Už galimybę ir paramą nuvykti į renginį dėkojome Utenos KC, Tauragnų bendruomenei ir jos pirmininkei Danguolei Grabauskienei, už pagalbą teatrui – Utenos muziejaus darbuotojai Bronei Juknevičienei. (Informacija **Loretos Juškėnienės**)

Lapkričio 28 d. Tauragnų kultūros skyriaus kolektyvai viešėjo Užpalių kultūros namuose. „Moko“ teatras parodė spektaklį – Eugenijaus Ignatavičiaus „Nueinantis pasaulis“ (scenarijaus autorius Jonas Belopetravičius, rež. Loretta Juškėnienė), koncertavo kaimo kapela (vad. Vilma Valienė).

Seniūnijos darbuotojos **Laimutė Čepukienė** ir **Inga Motiejūnienė** prie seniūnijos eglutės

Teatro artistai Pasvalyje

Danguolė Grabauskienė**Netikėtas svečias**

Vieną vakarą į kultūros namus užėjo netikėtas svečias. Su didžiule kuprine ant pečių ir didele lazda rankoje, kaip vėliau paaiškėjo – keliautojas iš Prancūzijos Jeromas. (Jį ir matote **nuotraukoje**). Jis ieškojo prieigos prie interneto. Biblioteka jau nedarbo, aš angliškai šnekėti nemoku, bet tiek, ko nori vaikinai, supratau. Jis prisijungė prie kultūros namuose esančio interneto ir bendravo su saviškiais.

Vėliau, kai atėjo sūnus Mantas, sužinojome, kad Jeromas nutarė pėsčiomis apkeliauti Europą. 2012 metų lapkritį jis iškeliavo iš Liono Prancūzijoje. Taigi keliauja jau dvejus metus. Pabuvojo Airijoje, Anglijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Rusijoje, Estijoje, Latvijoje ir atvyko į Lietuvą.

Lauke tądien spaudė šaltukas, todėl paklausėme vaikiną, kur jis ketina nakvoti, buvo jau tamsu. Pasirodo, palapinėje, jeigu šalčio yra iki minus 20, jis dar gali nakvoti lauke. Bet vaikinukas labai apsidžiaugė, kad galėjo pernaktuoti po stogu. O sėdint prie pusryčių stalo sužinojome, kad vaikinui 24 metai, kad jis turi tėtį ir dvi seseris, kad per tuos 10 000 km., kuriuos nuėjo, jau pakeitė tris poras batų, kad per dieną nueina apie 25 kilometrus, nes eiti neskuba, kad maistui per dieną išleidžia apie tris eurus, kad bijo negerų žmonių (Rusijoje jį apvogė) ir... šernų. Bet toks gyvenimo būdas jam įdomus ir apie tai, ką patyrė kelionėse, žada parašyti knygą. Namo vaikinai grįš dar po beveik dvejų metų.

Šiandien rubrikoje „**Naujas žvilgsnis. 5 minutės su...**“ svečiuojasi seniūnas **Alvydas Danauskas**.

Norėjau, kad paskutinį šių metų numerį užbaigtų būtent seniūnas. Tačiau metų pabaiga yra metų pabaiga, seniūnas labai užimtas žmogus, be savo tiesioginių pareigų jis dar ir artistas, ir medžiotojas, ir, kaip matote **nuotraukoje** – sportininkas..., todėl atsakymai tokie trumpi.

Kalbėjosi **Bronė Juknevičienė**

1. Koks būtų pirmas prašymas pagavus auksinę žuvelę? Kad dingtų agresija žmonių tarpe visoje Žemėje. Ir jokių kitų prašymų. Tik pagalvokite, kaip pasikeistų mūsų visų gyvenimas.

2. Ekstremali pramoga, kurią norėtumėte išbandyti? Skaidaivingas. Tai kaip ir nardymas ore laisvai krintant iššokus iš lėktuvo dideliame aukštyje. Aišku, turint parašutą, kurį turi dar laiku išskleisti.

3. Bjauriausia Jūsų savybė? O čia jau tegul kiti pasako.

4. Pažadas, duotas šiems metams? Niekada tokių pažadų neduodu. Pažadus būtina vykdyti, tad prieš

Jaunimas ilgai bendravo, šnekėjosi, nagrinėjo Jeromo žemėlapi. Vaikinas pasirenka kelius, kurie atokesni nuo didelių miestų, jam įdomesnė laukinė gamta, todėl ir tądien pasirinko kelią iki Saldutiškio, toliau į Labanorą, Pabradę, Vilnių. Vėliau į Lenkiją... Į Tauragnus, sako, atėjęs iš Salako.

Žiūrėjau į išeinantį jaunuolį, žavėjausi jo ištverme, bet, kaip mama, tiesiog gailėjau, galvodama apie visus jaunus žmones, kurie keliauja po nepažįstamus kraštus ir nežino, ką sutiks savo kelyje – draugą ar priešą. Mintyse nuoširdžiai linkėjau, kad Lietuva (ir ne tik ji) Jeromui būtų draugiška.

žadant būtina gerai pagalvoti, kad netektų apsimeluoti.

5. Sakinys, kurį pasakytumėt Lietuvos Prezidentei, susitikęs akis į akį? Laba diena, ponio prezidente.

Spausdiname **Vyganto Varnecko**
eilėraščius, kuriuos jis skaitė
Kultūros namų 55-ėčio šventėje ir
skyrė dainininkams, muzikantams –
visų kartų tauragniškiams, meno
puoselėtojams.

Jei tu groji ar dainuoji,
Tai tikrai suprast gali...
Kaip brangi daina tavoji,
Gimus tavoje širdy...

Priglaudi akordeoną,
Gal armoniką mielai...
Pasigirsta švelnūs tonai,
Plaukiant dainai mylimai.

Daugelis dainų sulaukia
Pritarimo nuostabaus...
O klausytojus pašaukia
Dainą vis giliau pajaut.

Daina gydo mūsų širdis,
Ji apgobia mūsų jausmus...
Skrisk, dainele, mus sušildyk!
Nešk mums meilę ir džiaugsmus.

Vaidink ir grok, dainuok ir šok!..
Tie obalsiai ragino žmones...
Tu meno kely niekada nesustok!
Palaimintoj šitoj kelionėj...

Akimirkos meno neblės niekados
Nuo Antikos amžino skrydžio...
Karta po kartos minės visados
Išmintą tą meninę brydę...

O dvasios stiprybę tausot nuolatos
Per amžiną meno pasaulį
Padės šokiai, dainos ir meilė tautos–
teatrui, muzikai, dailei.

A†A *Seniūnijoje*

lapkričio mėn. mirė

ROMUALDAS PALSKIS, 76

metų, Tauragnai;

GENĖ STUNDŽIENĖ, 86 metų,

Tauragnai;

JULIJUS LEBEDEVAS, 54

metų, Tauragnai;

KONSTANCIJA

BAGDONIENĖ, 83 metų, *Sėlės*

ķaimas.

Užjaučiame artimuosius

Gražinos Grašienės sukurtas Advento vainikas Kultūros namų fojė

Advento vainikas primena, kiek laiko liko iki Kalėdų (iš interneto)

Jau vos atsiradusi Advento vainiko idėja turėjo grynai religinę užduotį: pranešti, ypač vaikams, kad artėja Kalėdos, pasiruošti joms, paskatinti bendrai maldai. Vainiko forma simbolizuoja saulę, gamtos pilnatvę. Nesvarbu – savo rankomis padarytas ar pirktinis – vainikas adventinę savaitę tampa vienu svarbiausių akcentų.

Yra daug aiškinimų, kaip atsirado Advento vainiko tradicija ir kodėl ji per pusantro šimto metų išplito po visą pasaulį. Kai kas mano, kad Advento vainikas – tai senovės pagonių ritualo, kuris buvo švenčiamas gruodžio mėnesį, tęsinys: gyventojai rinkdavo egliaškių viršūnėles ir uždegdavo kaip pavasario sugrįžimo, vilties, šviesos pergalės prieš žiemos tamsą ženklą.

Advento vainikas pirmą kartą buvo uždegtas XIX a. Hamburgo uostamiestyje. Mieste buvo daug našlaičių vaikų, kurie neturėjo namų, elgetaudavo ir miegodavo gatvėse. Gyvenimo nepritekliaus prispausti kai kurie tapdavo nusikaltėliais ir patekdavo į kalėjimą. Jaunas evangelikų bažnyčios pastorius J. H. Wichernas įsigijo Hamburge didelį namą, jį perstatė ir pradėjo iš gatvės rinkti vaikus, suteikė jiems pastogę ir maisto. Pastorius rūpinosi, kad vaikai įgytų profesiją. Jie nustojo elgetauti ir išmoko užsidirbti pragyvenimui. Kiekvienais metais, per Adventą, jaunas J. H. Wichernas organizuodavo maldos grupelę. Per 1838 metų Adventą, norėdamas, kad jo svečiai išgyventų gražesnę Adventą, sugalvojo, kad nuo gruodžio pirmos dienos maldos grupelės metu kiekvienas berniukas galėtų uždegti po spalvotą žvakutę. Kadangi kasdien būdavo uždegama po vieną žvakę, tai buvo pavadinta „Žvakių šventė“. Vienas pastoriaus draugas padarė medinį ratą, ant kurio paskui buvo sudėtos žvakės. Tai atrodė lyg didelis šviesos vainikas. Atėjus Kalėdoms, degdavo visos dvidešimt keturios žvakės. Berniukams tai labai patiko, todėl nuo 1851 metų jie patys pradėjo vainiką puošti eglės šakomis – gyvybės simboliu. Daugeliui žmonių Advento vainikas taip pat patiko, taigi Šviesos vainiko idėja išplito. Tačiau iškilo viena problema: kas gi namuose galėjo patalpinti vainiką su dvidešimt keturiomis žvakėmis? XIX a. pabaigoje jau liko tik keturios žvakės, atitinkančios keturis Advento sekmadienius.

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno, Violetos Develienės, Manto Gineičio, Danguolės Grabauskienės, Mindaugo Ilčiuko, Manto Šaučiūno, Žymanto Trimonio, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo Danguolė Grabauskienė

Rašykite mums: dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė